

Boccaccio Angyalföldön

Bemutató a megújult József Attila Színházban

Nem a színházépítés, a színház-átépítés korában élünk. A természetes gesztusához sajnos hiányzik a pénzügyi fedezet, szerencse, hogy a tenni akarás, a hit, a morális felelősség időnként mégis új tető alá hozza azokat az épületeket, amelyek bizony elvesztették, s nem tegnap, régi tetejüket. A hazai játékszín esőndes ünnepe tehát a *József Attila Színház* helyrehozása. A tágasabb előcsarnok, a tér gyakorlatiasabb elosztása, a milliőt teremőt izlés gyorsan feledteti a közelmúlt kényelmetlen toporgásait, a télikabáfért vagy szendvicserő elviselt tipródást, a szinte már észre sem vett belsőépítészeti csúfságot. Legyen az első szó az örömé, az elismerésé.

Csak hát az ilyen első szóból az olvasó máris kisejti a másodikat: a kritikus nincs elragadtatva *Suppé* mester *Boccaccio*jának premierjétől. Sőt azt sem állítja megkérdezni: e valóban jelentékeny pillanatra nem illett volna értékesebb művet időzíteni? Nem *Suppé*val, nem a szövegkönyvet író *Zell* és *Genée* urakkal, nem a magyarító-poénszépítő *Heltai Jenő*vel van baj, nem is *Iglódi István* és *Selmeczi György* frissítő, átdolgozó buzgalmaival. Az a szemlélet okoz aggodalmat, amely a remélhetőnél, a kitellőnél alacsonyabbra taksálja Angyalföld színházát; amely elsősorban az operettista nézőközönségben bízik; amely bizonyára átérzi, mégsem vállalja a fajsúlyosabb színháznyitás felelőségét, kockázatát. Tisztességesebben szakyszerű, vagy félig érett voltában is fontosabb magyar vagy nem magyar darab nem kevés kínálkozott volna.

Most a címmé avatott névben bújjik a vonzerő. *Boccaccio* az irodalombarátnak zsenialitást ígér, a könnyebb szórakozásra vágyónak erotikát és derűt. *Iglódi* rendezése (egy operettben) az előbbivel szükségképp nemigen szolgálhat, az utóbbinak pedig az árnyékával megelégszik. A borissza *Lotteringhi* hordókészítő megcsúfolatásának például csak akkor van értelme, ha a dongák közt üldögélve, közvetlen közletről nyeri el szarvait. Dramaturgiailag érdektelen a jelenet az óvó szobába sétáltatott alkalmi párral. *Suppé* gondolhatta így, az átigazítók melléfognak. Lehet, hogy *Pasolini* Dekameronjának halvány utánzásától is távol akarták tartani magukat?

Minden emlékeztet az eredetire, és semmi sem emlékeztet rá. Meg is érkezett a *Suppé*-trupp, meg nem is. Ennek a viccekkel tűzdelt, áthangszerelt, sok tekintetben lefokozott változatnak csakis a *József Attila Színház* valószínűsíthető programja, az elmúztak színművek majdani túlsúlya adhat jogosultságot. De hol van ehhez a zenekar, s hol az énekelni tudás?

A zenekari árokban mintha kevesen ülnének, az erősítőberendezés recseg, bömböl, vagy nem erősít, a

torkok ecsetelésétől hanggyógyulást aligha lehet várni. Nem az egész, nem mindenki gyengélkedik, ám az egész kevésnek tűnik a sejtett programhoz.

Hajdu László diszlete összeszűkíti a színpadot: a kocsmajelenetekben egérlyukká, a főtéri képekben az indokolatlan oldalelemekkel amolyan tenyérplaccá. Az érthetetlenül fölbukkanó civil öltözékeket — amelyeket érthetetlenül fölbukkanó színházi civilek viselnek — nyilván nem a maga dolgát most is becsületesen elvégző *Kemenes Fanny* tervezte. Mindenesetre nem a színészdipomások emelik magukhoz az alkalmiakat: az amatőrizmus átlagosító kényszere uralkodik egy-egy színpadon.

Az előadás *Józsa Imre* jutalomjátéka. A tálentumos, talpraesett, kedves színész a palermói herceg, *Pietro* bőrében ragadtatja sűrű tapsra a publikumot. Miért nem örvendünk, s tapsolunk egyetértően? Mert *Józsa* eleve a jópofaságra, a jellemet alig árnyaló balfácánságra, téblábolásra, a csak félembert kívánó rutinra épít. Nem hagyja, hogy nézői csak ennyiért zárják a szívükbe: innen emelni is nagyon nehéz a mércét!

A szatócsné *Petronella* alakjában *Szabó Éva* gömbölyíti az előadás legjobban, leghívebben, legszínesebben eltalált figuráját. Minden szólama és minden kézmozdulata hiteles; a kikapós asszonyt hozza, és a kikapós asszony paródiáját is. Nevelt lányát, *Fiamettát Kocsis Judit* teszi élettelivé, ugyancsak megnyerő énekléssel, s egy kis elengedhető félszűzességgel. *Radó Denise* és *Szerencsi Éva* temperamentumos játéka nem hagy kétséget afelől, hogy a reneszánsz a női nem nagy korszaka volt: az ő bájaiktól és engedékenységtől, műzsás sugárzásuktól függött, mikor pattan elő egy kisebb vagy nagyobb író, festő, senkiházi. Ők gyűjtötták a lángésznek a lángot.

Rátóti Zoltán *Boccaccio*ja inkább sportember, mint a szellem bajnoka: sehol sem találja igazán a helyét. *Scalza* borbélyt *Vitai Andrásnak*, *Lotteringhit Zsolnay Andrásnak* kell túlerőlködni, mindinkább kifogyva a patronokból; *Nagy Miklós* (*Lambertuccio* szatócs) még a nevetetés e kezdeti stádiumán is innen reked. *Borbély László* mihaszna *Leonettója* is saját egy húrján pendül — kénytelenségből — kezdetől fogva. *Aron László*, a zenés játék „titokzatos” akkor lép be, amikor már egy vérbeli belépő sem lenne fölfrissülés.

Giovanni Boccaccio Dekameronjában a firenzei pestis elől menekült ifjak és leányok mulatják az időt pajzán történetek mesélésével. A *József Attila Színház* előadásából a — bár kevésbé komor — mögöttes súly hiányzik. Ha már magának a játéknak ily szerény súlya legyen.

Tarján Tamás